

Jaarverslag 2015

Een goed jaar

2015 is voor de Bomenstichting een goed jaar geweest. Hoogtepunt was de lancering van de website van het Landelijk Register van Monumentale bomen op 5 juni. Dankzij de enorme inzet van veel vrijwilligers kan iedereen nu zien welke bomen zijn opgenomen in het register. De reacties uit het hele land zijn positief: particulieren en gemeenten geven informatie door over hun bomen en sturen foto's om bij de bomen te plaatsen.

2015 is ook het jaar van nieuwe uitgaven. In januari verscheen *Bomen met je burens, leidraad voor geschillen bij de erfgrans*. 37 nieuwe boombordjes waren in het voorjaar gereed en tijdens de feestelijkheden van het online gaan van het register is het eerste wandelboekje *Langs monumentale bomen in het centrum van Amsterdam* uitgereikt aan Marianne Thieme, de groenste politicus van 2015.

De Bomenstichting heeft met de nieuwe uitgaven en met de nieuwe website www.monumentalebomen.nl goed in de schijnwerpers gestaan: wijdverspreide persberichten, artikelen in landelijke en regionale kranten en tijdschriften, interviews en medewerking aan radio- en televisieprogramma's. Met als gevolg dat de aandacht voor (monumentale) bomen is toegenomen.

Bestuur

Het bestuur is in 2015 uitgebreid met een nieuwe voorzitter: Leen van der Sar is oud-gedeputeerde en heeft een uitgebreide bestuurlijke ervaring. Els Couenberg heeft het bestuur verlaten wegens verhuizing naar Manchester. Zij heeft haar taken kunnen overdragen aan Gerrit-Jan van Prooijen, boomtechnisch adviseur en met een groot netwerk in de bomenwereld.

Contactpersonen

De landelijke contactpersonendag is een ontmoetingsdag en heeft tot doel de vrijwilligers bij te praten en bij te scholen. De dag vond dit jaar plaats in 's-Hertogenbosch vanwege de ingrijpende bouwwerkzaamheden in en onder de Casinotuin, waar veel (monumentale) bomen staan. De contactpersonen zijn ontvangen in het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch. In het ochtendprogramma presenteerde Johan van den Berk de 2^e druk van het boek *Van den Berk over bomen*, een lijvig en uitstekend naslagwerk. Joost Verhagen vertelde vervolgens hoe zorgvuldig overleg tussen de verschillende partijen tot een goed resultaat leidde bij de aanleg van de parkeergarage onder de Casinotuin: veel bomen zijn behouden en tijdens de werkzaamheden goed beschermd. De middagexcursie voerde door de Casinotuin en langs enkele indrukwekkende monumentale bomen in 's-Hertogenbosch.

Donateursactiviteiten

Donateursdag

De jaarlijks donateursdag heeft dit jaar op 5 september plaatsgevonden in het prachtige arboretum Trompenburg in Rotterdam. Na ontvangst door de directeur en een interessante lezing over de bijzondere geschiedenis van dit park volgden twee wandelingen, begeleid door vrijwilligers van het arboretum. Veel bijzondere bomen werden bezocht evenals de kas met indrukwekkende cactussen.

20^e Dierckxlezing

Boomexperts Ton Stokwielder en Huib Sneep van de Stichting Wereldboom hielden op 4 november de 20^e Dierckxlezing. Het onderwerp was *Bomen op leeftijd, veterane bomen en het belang van oude*

bomen voor mensen, dieren en planten. De opkomst was groot en de presentatie inspirerend en boeiend.

Relaties met andere organisaties

- We waren enkele malen aanwezig op de studiedagen van de Kring van Praktiserende Boomverzorgers (KPB).
- Er is overleg gevoerd met de directeur van de branchevereniging voor ondernemers in het groen VHG, Egbert Roozen. Onderwerpen waren onder meer de ondertekening door de Bomenstichting van het manifest *De Levende Tuin*, een gezamenlijke uitgave over Bouwen met bomen (voorjaar 2016) en een aanvulling door de Bomenstichting op de VHG-werkmap 'Groene schoolpleinen'. Dit laatste is omgezet naar de uitgave van een boek met de titel *LeveNde speelplekken*, Handboek voor bomen. Het boek verschijnt in de zomer van 2016.
- Op 24 november heeft de Bomenstichting tijdens de grote vakbeurs Future Green City, gehouden in 's-Hertogenbosch, het manifest *De Levende Tuin* ondertekend. Het doel van *De Levende Tuin* is inzet voor de natuur in al zijn brede facetten. Een kerngroep van verschillende organisaties (Branchevereniging VHG, NL Greenlabel, Vlinderstichting, Vogelbescherming, Tuinbranche Nederland, GNL Stadswerk, Netwerk Groene Bureaus, de Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitecten en Wageningen Universiteit/Alterra) heeft het manifest in 2014 ondertekend. Voorafgaand aan de ondertekening hield Huib Sneep namens de Bomenstichting een presentatie *Bomen, de meest rendabele investering in de stad van de toekomst*.
- De Stichting Wereldboom en de Bomenstichting hebben besloten tot een nauwere samenwerking. De concrete uitwerking volgt in 2016.
- Met het opleidingsinstituut IPC Groene Ruimte is overeengekomen dat professionele boomverzorgers bij de Bomenstichting punten kunnen halen voor hercertificering met een uitgebreide inspectie van minimaal 20 bomen uit het Landelijk Register van Monumentale Bomen. European Treeworkers (ETW-ers) kunnen hiervan gebruik maken.
- Vroege Vogels heeft in samenwerking met Stichting Probos zondag 11 oktober 2015 tot Dag van de Populier uitgeroepen. Reden hiertoe is het verdwijnen van de populier uit het Nederlandse landschap. De Bomenstichting leverde een bijdrage door in elke provincie een aantal populieren op een speciale kaart op de website te zetten.

Monumentale bomen

Landelijk Register van Monumentale Bomen - www.monumentalebomen.nl

Op 5 juni 2015 is dankzij de jarenlange inspanning van velen het Landelijk Register van Monumentale Bomen online gegaan. Het portaal is ontwikkeld door Wim Arp van de Vlinderstichting, later werkzaam bij RAVON. Het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) heeft een belangrijk financiële bijdrage gegeven en ook de The Bodyshop Foundation stelde een bedrag beschikbaar.

In het register staan een kleine 15.000 bomen, lanen en groepen. Om de gegevens van de bomen zo actueel mogelijk te kunnen presenteren hebben zo'n 200 boominspecteurs in 1,5 jaar tijd meer dan 60% van de bomen nagelopen.

De feestelijke opening van de website vond plaats in de Oudemanshuispoort bij de hoogste en oudste iep van Amsterdam. Aanwezig waren donateurs, vrijwilligers, bestuurders en oud-bestuurders, boomspecialisten en de pers. Ter gelegenheid van de opening van de website is een wandelboekje geschreven: *Langs monumentale bomen in het centrum van Amsterdam*. Een deel van deze 30 monumentale bomen is na de opening bezocht.

Aanmelding nieuwe bomen

Inmiddels zijn ook weer nieuwe bomen opgenomen in het Landelijk Register van Monumentale Bomen. Hierbij wordt nauwkeurig gekeken of de bomen voldoen aan de criteria, zoals op de website vermeld. In het kort: ouder dan 80 jaar, levensverwachting minimaal 10 jaar en beeldbepalend, cultuurhistorisch van belang, zeldzaam of bijzonder.

Studiedag boominspecteurs

Voor de boominspecteurs en contactpersonen organiseerde de Bomenstichting op 14 maart 2015 een studiedag in het Universiteitsmuseum, de Oude Hortus, in Utrecht. Onderwerp was het belang van groen (en bomen) voor de gezondheid van de mens. Dr. Jolanda Maas hield een presentatie over haar onderzoek 'Vitamine G', waarin wordt aangetoond dat mensen met meer groen in hun woonomgeving zich gezonder voelen en ook daadwerkelijk minder vaak bij de huisarts komen met klachten als diabetes, depressie en hartziekten. Voorafgaand aan de lezing gaf Joris Voeten als coördinator van het Landelijk Register van Monumentale bomen instructie over boominspecties. De dag werd afgesloten met een excursie in de Oude Hortus.

Bomenfonds

Het PBCF heeft ook in 2015 budget beschikbaar gesteld voor het Bomenfonds. Eigenaren van bomen die vermeld staan in het Landelijk Register van Monumentale Bomen kunnen subsidie aanvragen voor het onderhoud van hun bomen. In 2015 is € 14.625 uitgekeerd voor het onderhoud van monumentale bomen. De behandeling en controle van de aanvragen geschiedde door de coördinator van het Landelijk Register van Monumentale Bomen, Joris Voeten.

Producten

Boek *Bomen met je burens*

In januari verscheen de geheel herziene uitgave van het boek *Bomen met je burens, leidraad voor geschillen bij de erfgraven*. Edwin Koot (auteur van het eerste uur) en Frank Warendorf (bestuurslid en jurist) hebben de verouderde tekst uit 2001 herschreven en aangevuld met actuele onderwerpen. Met cartoons van Mirjam Vissers en vormgeving door Jet Westbroek is het een aantrekkelijke nieuwe publicatie geworden. Ook de bijbehorende folder *Bomen bij de erfgraven* is opnieuw geschreven en van een nieuwe lay-out voorzien. Het K.F. Hein Fonds heeft een financiële bijdrage geleverd.

Boombordjes

Een van de bekendste producten van de Bomenstichting zijn de bomenbordjes. Bordjes met korte informatie over veel voorkomende boomsoorten, inclusief een QR-code die verwijst naar uitgebreidere informatie op de website. Na de nodige voorbereidingen kwam in het voorjaar de nieuwe versie van bordjes van 37 boomsoorten beschikbaar. Jet Westbroek verzorgde de lay-out en Roel Seidel de illustraties. Met Jaap de Vries Producties is een overeenkomst gesloten voor de productie van de bordjes en levering bij de klanten. In onder andere Gouda, Dongen, Ermelo, Almere, Deventer en Maasbracht staan inmiddels boombordjes als informatiebronnen langs bomenroutes.

Boek *Langs monumentale bomen in het centrum van Amsterdam*

Met dit handzame boekje kan een wandeling langs 30 monumentale bomen in het hart van Amsterdam worden gemaakt. Al na enkele maanden was een tweede druk nodig. Het boekje is te koop via de website en in enkele boekwinkels in Amsterdam.

Communicatie

Bomennieuws

Ons tijdschrift Bomennieuws kwam tweemaal uit. Het juninummer bood de artikelen: Bakenbomen, Het Landelijk Register van Monumentale Bomen, De beuk beter begrepen, Festivals: geen feest voor bomen, Vitamine G, Poortwachters in de Schermer, Recensie van *Bomen met je burens* door de Rijdende Rechter, Wonen, werken en leven in De Groene Stad en 1boom (een kunstproject). In het decembernummer waren de onderwerpen: Staand dood hout, Herwaardering voor populieren, de Boswet en Wet natuurbescherming, Monumentale iepen bedreigd, Sterrenbossen, Droogte in

Stadswandelpark Eindhoven, Recensie Van den Berk over bomen, Dubbelinterview met boomjuristen, Boombordjes in Almere, Boomspiegels en (Kerst)verlichting in bomen. De redactie kreeg versterking van Henriette Lautenbach en bestond verder uit Corine van Dun (hoofdredacteur), Hanna Hirsch en Annemiek van Loon.

Advertentie

Er is een nieuwe advertentie ontworpen om donateurs te werven. De advertentie is tweemaal geplaatst in *De Tuin in vier seizoenen* (ruiladvertentie).

Digitale nieuwsbrieven

In het voor- en najaar is een digitale nieuwsbrief verschenen. Hierin worden actuele ontwikkelingen vermeld met informatieve links. Men kan zich hiervoor opgeven via de website. Tevens zijn er nieuwsbrieven verstuurd naar de contactpersonen en ook de boominspecteurs werden regelmatig op de hoogte gesteld van de vorderingen met het portaal.

Persberichten

In 2015 zijn persberichten verstuurd bij het verschijnen van *Bomen met je burens*, de opening van de website van het Landelijk Register van Monumentale Bomen, de boombordjes, de ondertekening van het manifest De Levende Tuin en de Dag van de Populier. Vooral de berichtgeving over het register heeft veel aandacht gekregen, ook in landelijke en regionale kranten. In veel digitale nieuwsbrieven zijn berichten van de Bomenstichting opgenomen.

Twitter

Met enige regelmaat zijn tweets verstuurd. Enkele onderwerpen: online gaan van het Landelijk Register van Monumentale Bomen, verschijnen van boekjes en boombordjes, procedures, bijeenkomsten, ondertekening manifest De Levende Tuin.

Tuin en Landschap

In het aprilnummer van het tijdschrift *Tuin en Landschap* stond het artikel *De Bomenstichting is nog altijd springlevend*. Centraal stond de voortzetting van de activiteiten nadat in januari 2012 de overgang was gemaakt van een professionele organisatie naar een vrijwilligersorganisatie. De reacties waren positief.

De nieuwe Atlas voor gemeenten

De Bomenstichting heeft een bijdrage geleverd aan de nieuwe Atlas voor gemeenten, gepresenteerd op 27 mei in Dordrecht. De uitgave had dit jaar als thema Erfgoed. Uit onderzoek is gebleken dat de aanwezigheid van cultuurhistorische en andere waardevolle objecten, zoals monumentale bomen, de waarde van huizen verhoogt. In de Atlas is per gemeente aangegeven hoeveel bomen zijn opgenomen in het Landelijk Register van Monumentale Bomen.

Procedures en adviezen

Ook in 2015 speelden weer de nodige juridische procedures. Enkele voorbeelden:

- De zienswijze van de Bomenstichting tegen het bestemmingsplan Vossenlaan 76 in Nijmegen is grotendeels gehonoreerd: een waardevolle eik kreeg hierdoor meer ruimte.
- Het is niet gelukt om in het bestemmingsplan Zuidas-Atrium de functieaanduiding 'groeiplaats bomen hoofdbomenstructuur' op te nemen. Dit zou geen toegevoegde waarde hebben.
- De zienswijze tegen het bestemmingsplan Zuidas-Parnas was wel succesvol. Enkele gronden waar groen aanwezig is, zijn als Groen bestemd in plaats van Verkeer of Maatschappelijk.
- Er is beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan Meerzicht, Koningin Julianaweg 55, Oranjewoud, omdat het plan geen regels bevat ter bescherming van acht bomen uit het Landelijk Register van Monumentale Bomen. Op 14 oktober 2015 heeft de Raad van State het beroep

ongegrond verklaard, omdat de bescherming afdoende zou zijn gewaarborgd in de APV van Heerenveen.

- Er is hoger beroep ingesteld bij de Raad van State tegen de uitspraken van de rechtbank Oost-Brabant met betrekking tot een verkeersbesluit over een weg in Mierlo en de kapvergunning die hiervoor nodig is.
- Een bezwaarschrift tegen de kapvergunning voor een monumentale kastanje in het centrum van Boxtel was succesvol. De gemeente heeft de vergunning ingetrokken. De Bomenstichting is hierbij pro deo bijgestaan door Ozinga Advocaten in Den Haag.
- Aan verschillende particulieren is advies gegeven over procedures tegen bomenkap.
- Daarnaast zijn ook gemeenten geadviseerd over voorgenomen (nieuwe) bomenverordeningen.

Amsterdam, mei 2016

Leen van der Sar
Gerrit-Jan van Prooijen
Frank Warendorf
Hanna Hirsch (bureausecretaris)

Peter Lommerse
Eric Rood
Bart Witmond